

‘Welkom in het Centre Pompidou van Heist-op-den-Berg’

De jazzclub Hnita in Heist-op-den-Berg, waar grootheden als Chet Baker, Art Blakey en Charles Mingus optraden, krijgt voor zijn geslaagde reddingsplan de **Vlaamse Ultima-award** voor cultureel ondernemerschap. ‘Een verhaal van geld werd al snel een verhaal van mensen.’

Peter Anthonissen en Gert De Bie verzamelden bij ruim 500 investeerders 520.000 euro om de Hnita Jazz Club nieuw leven in te blazen. © DEBBY TERMONIA

THOMAS PEETERS

‘Welkom in het Centre Pompidou van Heist-op-den-Berg’, lacht Peter Anthonissen, terwijl hij naar de ventilatie- en spiraalbuizen wijst op de buitenmuren van de Hnita Jazz Club. Een nieuw verluchtingssysteem - zeker niet van deze omvang - zat niet in de renovatieplannen van de jazzclub, maar corona besliste er anders over. De kostprijs: 40.000 euro. ‘Je wilt niet dat een pianist een stilte laat vallen en de verluchting opeens keihard begint te zoomen’, zegt Gert De Bie.

Beiden behoren tot het kerncomité van een groep vrijwilligers die in 2018 het initiatief namen de jazzclub - genoemd naar de oude benaming van de Nete die door Heist-op-den-Berg stroomt - van de sloop te redden. Anthonissen is de zoon van de man die de muziekclub meer dan zestig jaar geleden oprichtte. De Bie baat in het centrum van de gemeente een muziekcafé en een boekhandel uit. Dinsdag kregen ze uit de handen van Vlaams minister van Cultuur Jan Jambon (N-VA) de Ultima voor cultureel ondernemerschap en 10.000 euro voor de originele manier waarop ze de Hnita Jazz Club nieuw leven hebben ingeblazen. Dat gebeurde met een crowdfundingactie waarvoor ruim 500 investeerders 520.000 euro inbrachten.

Jazz Bilzen

‘Het verhaal van de Hnita Jazz Club is in de jazzwereld bijna ongekend’, schrijft de jury van de Vlaamse cultuurprijzen. ‘Ga maar eens op zoek in Vlaanderen naar een gelijkaardige en hoog aangeprezen organisatie die door zo’n moed, volharding en gemeenschapsvorming een wederopstanding kon verwezenlijken.’

Het verhaal van de legendarische, piep-

Je bent zoveel meer met 200 investeerders die bereid zijn elk 1.000 euro te geven dan met 10 die 20.000 euro inleggen.

Gert De Bie
Bestuurder Hnita Jazz Club

kleine club is in de eerste plaats dat van Juul Anthonissen. De onvermoeibare jazz-ambassadeur stichtte de club in 1955, toen nog op een andere locatie in Heist-op-den-Berg. Aanvankelijk was de line-up eerder Belgisch, maar de contacten van Anthonissen als programmator van Jazz Bilzen hielpen een internationale doorstart te maken met zijn eigen club. Zo kon hij in het kleine Heist-op-den-Berg internationale grootheden als Dexter Gordon, Charles Mingus, Sun Ra, Bill Evans en Keith Jarrett uitnodigen.

Op een van de eerste concerten in de langgevelhoeve waar de club sinds 1983 is ondergebracht, was Chet Baker te gast. Pe-

ter Anthonissen herinnert zich die avond nog heel goed, zegt hij tijdens een rondgang door de hoeve, die in volle verbouwing is: ‘Over het aantal aanwezigen lopen de meningen uiteen. In mijn herinnering stonden de mensen tot buiten (lacht). De zaal was nog niet af, en tijdens het optreden begon een warmteblazer een oorverdovend lawaai te maken. Chet was razend, hoewel mijn vader weinig schuld trof. Hij heeft nooit aan ons durven te vertellen dat Chet daarom nooit meer in de Hnita heeft gespeeld. Dat typeerde hem: altijd de artiest in bescherming nemen.’

Na het overlijden van Juul Anthonissen in 2008 zette Peter het levenswerk van zijn vader voort. Maar de toestand van de Hnita Jazz Club verslechterde. Het gebouw verouderde - ‘op den duur regende het binnen’, zegt Peter Anthonissen - en de financiële tekorten stapelden zich op. In een ultieme poging de club te redden richtte hij met enkele vrijwilligers in de gemeente een coöperatieve vennootschap op. Enkele maanden na de sluiting van de hoeve legden een kleine 100 aandeelhouders 250.000 euro bij elkaar om het gebouw aan te kopen en werden ze medeaandeelhouder van de jazzclub.

Het gaat om aandeelhouders met uiteenlopende profielen: lokale (horeca) ondernemers, jazzliefhebbers en fabrieksarbeiders. Driekwart komt uit Heist-op-den-Berg, schat Gert De Bie. Een kwart noemt hij ‘aangename verrassingen van over het hele land’. Zo is er een man uit Brugge die één keer in de Hnita Jazz Club is geweest, toen Art Pepper er in 1981 optrad. ‘Het was zijn enige staande ovatie ooit en daarom wilde hij aandeelhouder worden. We hebben hem nooit ontmoet. Brugge is niet bij de deur (lacht).’

De teller van de aandeelhouders staat op 162 intekenaars voor samen 400.000 euro. Via twee andere financieringskanalen werd 220.000 euro ingezameld. Een 70-tal mensen voorzagen via crowdfunding

in een lening van 50.000 euro, waar het inzamelingsplatform Socrowd het dubbele van dat bedrag bovenop deed. Meer dan 300 mensen brachten 70.000 euro samen via een giften campagne bij de Koning Boudewijnstichting.

Genoeg middelen om het gebouw te renoveren en vanaf september een doorstart te maken. In de concertzaal van de vernieuwde club kan 120 man. Het café krijgt een klein podium en een balkon waarvoor de Hnita Jazz Club zich liet inspireren door de Archiduc in Brussel. Er wordt gemikt op twee concertavonden per week. De klemtoon ligt op jazz in de brede zin van het woord. ‘Er is zoveel kwaliteit in België dat de klemtoon op de Belgische scene zal liggen, maar we blijven internationale artiesten uitnodigen. Zo had mijn vader het ook gewild’, zegt Anthonissen.

Bakker en drummer

Nu lijkt het allemaal evident, zegt De Bie. Maar achteraf bekeken is het onwaarschijnlijk dat 500 mensen meer dan een half miljoen euro veil hadden voor de redding van een jazzclub in het nietige Heist-op-den-Berg.

Hij kan maar één verklaring bedenken: ‘Wij zijn geen bedrijf, wij zijn een passie-verhaal. Toen ik de vader van Peter ontmoette, spatte dat ervan af: passie. Die man heeft dit verhaal geschreven omdat hij het wilde en erin geloofde. Dat is blijven resoneren bij de volgende generaties. Een verhaal van geld werd heel snel een verhaal van mensen. Je bent zoveel meer met 200 investeerders die bereid zijn elk 1.000 euro te geven dan 10 mensen die 20.000 euro inleggen. Zo creëer je een breed draagvlak van aandeelhouders, mede-eigenaars, sympathisanten en vrijwilligers die in een project geloven vanwege het project. Mensen die in de waarde geloven van een muziekclub waar de bakker om de hoek na een concert aan de toog kan staan met een drummer uit New York.’

Ultima's

De Ultima's zijn de cultuurprijzen die de Vlaamse gemeenschap jaarlijks uitdeelt aan kunstenaars en culturele organisaties die het afgelopen jaar opvielen. De 13 awards werden dinsdagavond uitgereikt in deSingel in Antwerpen.

Andere laureaten

Algemene culturele verdienste: Reinhilde Decler

De jury: ‘Haar loopbaan op de scène liep ongeveer samen met alle artistieke hoogtepunten van het Vlaamse theater van de voorbije vier decennia. Reinhilde Decler had een eigenzinnige, warmhartige schoonheid als actrice en artistiek visionair, maar ook als mens.’

Amateurkunsten: Belgische Improvisatieliga (BIL)

‘De Belgische Improvisatieliga vervult al 30 jaar een pioniersrol in het genre. Door haar brede en bijzonder professionele werking en haar voortdurende artistieke inventiviteit tilt ze het improvisatietheater telkens weer tot een hoger niveau.’

Architectuur: Horst Festival

‘Sinds de oprichting in 2014 getuigt dit festival van een vernieuwende conceptuele aanpak die sterk geënt is op het samenbrengen, doen samenwerken en laten versmelten van verschillende disciplines.’

Beeldende kunst: Kobe Matthys - Agentschap

‘In zijn vernieuwende oeuvre stelt ‘Agentschap’ begrippen zoals eigenheid, originaliteit, kopiëren, individu en collectief ter discussie op een manier die inspireert om te werken voor andere maatschappelijke terreinen.’

Film: Kaat Beels en Nathalie Basteyns

‘Ze zijn een voorbeeld voor veel anderen die vanuit hun eigen ervaring en visie verhalen willen vertellen.’

Letteren: Annelies Verbeke

‘Verbeke schrijft zich de eeuwigheid in met haar romans, theaterstukken, recensies en kortverhalen. Vooral in het laatste genre blinkt ze uit en ze ontpopte zich mede daardoor als een pleitbezorger en ambassadeur van het kortverhaal.’

Muziek: Lieslot De Wilde

‘Ze treedt op met oude muziek, hedendaagse muziek, liederen, muziektheatercreaties en haar eigen creatieve projecten. Haar carrière bruisst van tomeloze veelzijdigheid en creativiteit.’

Opkomend talent: Gorges Ocloo

‘De onbevreesdheid waarmee Ocloo zich in verschillende disciplines en rollen manifesteert, is enorm verfrissend. Een bezoek aan een voorstelling van hem is nooit vrijblijvend.’

Podiumkunsten: Lucinda Ra

‘Dit gelegenheidscollectief documenteert de kwetsbaarheid van de mens niet als een soort spektakel of dieren tuinervaring. Ze leggen de vinger op de pijnlijke wonden die veroorzaakt worden door structurele dingen die fout lopen in de samenleving.’